

บทที่ 8 สวัสดิภาพครอบครัว

ความหมายของครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งต่อสังคม เพราะเป็นที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่สมาชิก เป็นที่ให้กำเนิดและเลี้ยงดูลูกหลานให้สมบูรณ์ทั้งค่าน้ำร่างกายและจิตใจ พร้อมด้วยให้การปกป้องและความมั่นคง

ครอบครัวประกอบด้วยบุคคล 2 คนขึ้นไป มีความสัมพันธ์กันด้วยการเป็นสามีภรรยา มีบุตรสืบเชื้อสาย เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และเป็นตัวแทนการควบคุมทางสังคมที่สำคัญยิ่ง เพราะจะเป็นสถาบันเบื้องต้นที่ให้การอบรมสั่งสอนสมาชิกให้รู้จักบรรทัดฐานทางสังคม และควบคุมพฤติกรรมบางอย่างของมนุษย์ให้เป็นไปตามที่กำหนด (สุพัทรา สุภาพ, 2518 หน้า 23)

ความหมายของครอบครัว

ครอบครัวนับว่าเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญที่สุด และมีประวัติศาสตร์อันยาวนานเท่าๆ กับ ประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติที่เกี่ยวข้อง เหตุผลที่ครอบครัวเป็นหน่วยสังคม หรือสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุดดังกล่าวแล้ว พอจะสรุปได้ดังนี้

1. ครอบครัวเป็นสถาบัน ซึ่งให้ความมั่นคงและอบอุ่นแก่พลเมืองทั้ง 2 เพศ เพศชายและหญิง จะเห็นได้ว่าครอบครัวที่สงบสุขและมั่นคง ย่อมจะก่อให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขรู้สึกมั่นคงในชีวิต เกิดพลังที่จะก่อความเจริญทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคมนานาประการ ถ้าพลเมืองที่อยู่ในวัยสมรสทุกคนมีคู่สมรสและอยู่ในครหาเคร่งครัดดังกล่าวนี้ สังคมนั้นย่อมจะมีความมั่นคงอยู่เย็นเป็นสุข

2. ครอบครัวเป็นสถาบันการศึกษาแห่งแรกของเด็ก โดยปกติทั่วไป เด็กเกิดมาต้องอยู่ในครอบครัวก่อนเป็นอันดับแรกที่สุดในชีวิต การศึกษาขั้นแรกที่จะเข้าไปประทับฝังอยู่ในสมองและบุคลิกภาพของเด็กจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อผลที่จะเกิดขึ้นจากความคิดและบุคลิกภาพของเด็กผู้นั้น เพราะเด็กทุกคนเกิดมาอยู่ในครอบครัวที่ดี มีความสุขในตอนเยาว์วัย ก็เป็นที่หวังได้

ทุกหน่วยกำลังเศรษฐกิจกำลังกล่าวน้อยเย็นเป็นสุข ก็ย่อมจะไม่มีปัญหาว่ากำลังเศรษฐกิจส่วนรวมของสังคมนั้นจะไม่เข้มแข็ง อันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นด้วย

4. ครอบครัวยุคใหม่เป็นสถาบัน ซึ่งทำให้พลเมืองมีความรู้สึกผูกพันและจงรักภักดีต่อสังคมและประเทศชาติ บุคคลที่มีครอบครัวทั้งหญิงและชายย่อมจะมีความรู้สึกผูกพัน มากกว่าผู้ไม่มีครอบครัว ในอันที่จะปกป้องรักษาป้องกันสังคมและประเทศชาติในกรณีจำเป็นหรือฉุกเฉิน เพื่อยังไว้ซึ่งความร่มเย็นสงบสุขต่อลูกหลาน ต่างกับผู้ซึ่งไม่มีครอบครัว ซึ่งมักจะรู้สึกว่ามีอิสระไม่มีข้อผูกพันต่อผู้ใดทั้งสิ้น ยกเว้นแต่ตนเอง จึงมักรู้สึกว่ามีหน้าที่เพียงป้องกันตัวเองและหาความสุขให้แก่ตนเองเท่านั้น

ฉะนั้น หากมีครอบครัวที่อยู่เย็นเป็นสุขมาก ความจงรักภักดีต่อสังคมและประเทศย่อมจะมีมากในหมู่ประชาชน ซึ่งย่อมจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้มีความเข้มแข็งมั่นคงเกิดขึ้นในสังคมนั้นด้วย

ตามเหตุผลดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่าสังคมใด ประเทศชาติใด ประกอบด้วยครอบครัวอันสงบสุขร่มเย็น สังคมนั้น ประเทศนั้น ย่อมจะมีความเจริญวัฒนาถาวรในงานด้านต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง ทั้งยังจะมีความเข้มแข็งในด้านความมั่นคงของชาติอีกด้วย ในทางตรงกันข้ามหากครอบครัวส่วนมาก หรือทั้งหมดในสังคมต้องแตกแยกสลายตัว ย่อมจะก่อให้เกิดความวุ่นวายสับสนก่อให้เกิดปัญหาทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจนานับประการ ไม่สงบสุขในครอบครัว บางครั้งนำไปสู่การประกอบอาชญากรรม ซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุด เช่นการฆ่าฟันกันด้วยเรื่องชู้สาว ความไม่ลงรอยกันระหว่างคู่สามีภรรยาเอง และญาติพี่น้องของแต่ละฝ่าย การแก่งแย่งทรัพย์สิน ซึ่งได้รับเนื่องมาจากการมีครอบครัว บางครั้งการแตกแยกของครอบครัว ทำให้บุตรธิดาขาดความรักและดูแลเอาใจใส่ กลายเป็นผู้กระทำความผิดกฎหมายไปตั้งแต่เยาว์วัย บางครั้งการ

Day Care Service หมายถึง การรับเลี้ยงเด็กกลางวัน มุ่งช่วยพ่อแม่ที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน - ในบางประเทศ จัดเป็นรูปโรงเรียน บางประเทศจัดเป็นรูปสถานสงเคราะห์ มารดาและทารก บางประเทศจัดเป็นรูปโรงพยาบาล

การให้สวัสดิการครอบครัวในสังคมไทย

ความหมายของการสงเคราะห์ครอบครัว "ครอบครัวคือการให้การช่วยเหลือครอบครัวที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน ในกรณีที่หัวหน้าครอบครัวประสบเคราะห์กรรม เป็นผลทำให้ไม่มีรายได้ในการครองชีพ เช่นหัวหน้าครอบครัวถึงแก่กรรม ทอดทิ้ง สาปสูญ ต้องโทษจำคุก เจ็บป่วยร้ายแรง ชราภาพพิการ ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ หมกความสามารถในการดูแลครอบครัวได้ด้วยเหตุสุดวิสัยอื่น ๆ เพื่อให้ครอบครัวอยู่กันอย่างปกติสุข พอสมควรแก่อัตภาพ" โดยกรมประชาสงเคราะห์ได้ให้การบริการ ในการสงเคราะห์ครอบครัวที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน ดังกล่าว ตามระเบียบการสงเคราะห์ครอบครัว ผู้มีรายได้น้อยและไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2511 ซึ่งการช่วยเหลือนั้น อาจให้ในรูปเงินช่วยเหลือ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งของเครื่องใช้อุปโภคบริโภค หรือ กำหนดการคิดต่อแนะนำอื่น ๆ ตามความจำเป็นเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าให้ประชาชนผู้เดือดร้อน ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ในระยะเวลาต่อไปได้ (กรมประชาสงเคราะห์, 2522, หน้า 20)

ตัวอย่างของการให้ความช่วยเหลือ เช่น

- ช่วยเหลือเป็นเงินครั้งละไม่เกิน 500 บาท
- ช่วยเหลือเครื่องอุปโภคบริโภค หรือวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ตามความจำเป็น
- ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการตรวจรักษาโรค
- ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลซึ่งแพทย์ หรือ โรงพยาบาลสั่งพิเศษ เช่น

ค่ายา ค่าโลหิต ค่าอาหาร ค่าอื่น ๆ ที่จำเป็นจริง ๆ

- ติดต่อหางานอาชีพให้ทำเพื่อให้มีรายได้
- รับเข้าในสถานสงเคราะห์ เช่น พ.ศ. 2522 ให้ความช่วยเหลือทั้งหมด 2,181 ราย

การช่วยเหลือดังต่อไปนี้

- ในด้านการช่วยค้ำเงินและเครื่องอุปโภคบริโภค กรุงเทพมหานคร 217 ราย เป็นเงิน 86,853 บาท ส่วนภูมิภาคให้การช่วยเหลือ 779 ราย เป็นเงิน 313,147 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 400,000 บาท

2. โครงการตั้งสถานแนะแนวแก้ปัญหาให้ทั่วถึง เพื่อเป็นศูนย์กลางการให้บริการ เกี่ยวกับการให้คำแนะนำแก่ประชาชนให้ทราบถึงบริการต่าง ๆ ที่มีอยู่ และช่วยแก้ไขปัญหาค้นคว้า

3. โครงการวางแผนครอบครัว เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนรู้จักประโยชน์และวิธีการ วางแผนครอบครัว เช่น แนะนำให้ครอบครัวมีบุตรในจำนวนที่พอเหมาะ, แนะนำเวลาที่เหมาะสม สำหรับครอบครัวที่จะมีบุตร เป็นต้น

สถิติปัญหาที่พบบ่อยในการสงเคราะห์ครอบครัว

1. ปัญหาทางก้นเศรษฐกิจและการครองชีพ จะมาขอความช่วยเหลือทางการเงินโดย มากครอบครัวจะบ่นว่ารายได้ไม่พอรายจ่าย พึ่งต้องวิเคราะห์ก่อนว่ารายได้ไม่พอนั้นมีสาเหตุมาจาก อะไร ถ้าไม่มีสาเหตุอะไรมาแทรก ก็ให้การช่วยเหลือทางการเงินเขาได้ แต่ถ้ากรณีสาเหตุอื่น แทรก เช่น มีความประพฤติไม่ดี กินเหล้าเล่นการพนัน ถ้าให้เงินช่วยเหลือจะเท่ากับเป็นทาง ส่งเสริมให้เขามีความประพฤติเช่นนี้ต่อไป

2. ปัญหาเกี่ยวกับค้ำอาชีพ โดยมีปัญหาว่าไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เนื่องจาก บุคคลนั้นมีสภาพจิตบกพร่อง สภาพร่างกายบกพร่อง หรือสภาพความเป็นอยู่ทางครอบครัวไม่ อำนวย เช่น ไม่มีคนดูแลดู

3. ปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย พวกไม่มีที่อยู่ หรืออยู่ในสภาพทรุดโทรม ฉะนั้น บุคคลที่จะมาขอความช่วยเหลือก็มักจะมากู้ยืมเงินเพื่อซ่อมที่อยู่ให้ดี

4. ปัญหาทางก้นสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ

5. ปัญหาหนี้สิน ส่วนใหญ่เท่าที่วิเคราะห์มาพบว่าครอบครัวยากจนเหล่านี้ต้องไปกู้ยืม เงินมาซึ่งเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงมาก

6. ปัญหาการศึกษาบุตร เนื่องจากมีลูกมาก และไม่รู้ว่าจะเข้าเกณฑ์ที่จะต้องได้รับการ ศึกษา จึงไม่ได้ส่งลูกเข้าเรียน

การสงเคราะห์ครอบครัว โดยวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น ในต่างประเทศที่เจริญแล้วได้ รุกหน้าไปมาก โดยได้มีสถานสงเคราะห์ทั้งของรัฐบาลและเอกชน ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ผู้ทรงคุณวุฒิและ ประสบการณ์อย่างดี ในเรื่องปัญหาครอบครัวเป็นผู้ทำหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือ หรือคำแนะนำ ในการแก้ปัญหาครอบครัว แม้แต่ความทุกข์เล็ก ๆ น้อย ๆ สถานสงเคราะห์หรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าว มิได้ละเลยหรือคิดว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยแล้วไม่ช่วยแนะนำแก้ไขให้ ซึ่งองค์การดังกล่าวนี้มีทั่วไป

เช่น ในสหรัฐอเมริกา และได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือให้ครอบครัวต่าง ๆ คงสภาพอยู่ได้ด้วยความรัก
และเห็นอกเห็นใจปีละจำนวนมาก

ในประเทศไทย บริการด้านนี้ส่วนมากมักเป็นการช่วยเหลือในทางเศรษฐกิจ คือให้
ความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าเป็นส่วนใหญ่